

כל הגט פרק שלישי גיטין

כו.

עין משפט
נר מצוה

יד א מ"י פ"ג מהל'
גירושין הלכה ז סג
ע"ז:
ב [טו"ע חו"מ כ"י מג
ספיק א ויטמן מד ספ"י
ה]:
ג ב מ"י שס טו"ע
ח"מ סימן מח ספיק
א:
מד ד ה מ"י פ"ג מהל'
גירושין הלכה ז סג
ע"ז:

בין רבי יהודה בין ר"ש לא שנא וכו'. ורז יוסף דמסקי צ"ל
בכל מערבין (עירונין דף טו): לר"ש לית ליה צרייה גבי
הריני מערב לשבתות של כל השנה כולה רציתי אלך רציתי לא
אלך דמסקי רז יוסף אפוך ולר"ש רצה מצעדו יום עירובו עירוב
כו' רז יוסף יחלן בין צמולה צדעת
עצמו למולה צדעת אחרים:

התם ברכתני מעמא כו'. צפרק
בכל מערבין (עירונין דף טו):
מפרש רצא טעמא משום דצדעין
ראשית ששיריה ניכרין וגראה דהתם
גריס רצה מדאליירי אצ"י צמריה
ועוד דהתם נמי מסיק טעמא כי

הכא: רבי אעזרז מכשיר בבבלין.
פירש צקונטרס וצ"ל צדעת שנייה מקומות
הללו וקשה לר"י דצגמרה פסיק רז
כו' אלעזר וקאמר אפי' בשטרות
והאמר רז פפי כו' אלמא מחזי
כשיקרא ה"נ מחזי כשיקרא ואי לא
מכשיר ר"א אללא צטופס דשטרות
מה מחזי כשיקרא איכא מחאמר
שהיחם מקום המלוה והלוה והמעוות
ועוד משמע דלא פריך מדרג פפי
אללא משום דפסיק כו' אלעזר אללא
אי הוה סבר כדבנן הוה ניחא ליה
ואי ש"י צטופס מחזי כשיקרא
אפי' סבר כדבנן תקשי לרב פפי
וגראה לר"י דר"י מכשיר בשטרות
אפי' תורף והשחא מיחזי כשיקרא
שכחב פלוני ליה מפלוני ועדיין לא
לוי חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו
טופס מדקמני משום שנאמר וכתב
לה משמע דפסיל צגיטי נשים טפי
מח"ק ור"מ ומנא ליה לגמרה דר"א
מכשיר בשטרות אפי' תורף דפריך
מדרג פפי דלמא צטופס דשטרות
דווקא מכשיר וי"ל דלא אימא דלא
מכשיר אללא צטופס היה לו לקצוע
דברי ר"א אחר ת"ק והיה לו לקצר
ולשנות ר' אלעזר פוסל צגיטי נשים
ור' יהודה פוסל צבולן וגם היה דאז
לשנות צסדר אז שכל אחד מחמיר
משלפניו אללא אז רבי אלעזר אחא
לאכשורי בשטרות אפי' תורף ניחא
דתנא דברי רבי יהודה קודם משום
דקאי אח"ק דאליירי צטופס ור"א
בשטרות מכשיר טפי מתנא קמא

**לא רצה האב אינה מקודשת אמר ליה בין
לר' יהודה בין לר"ש לא שנא תולה בדעת
עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים אית
לכו ברירה והתם ברכתני מעמא אימרו לו
לר"מ אי אתה מודה שבמא יבקע הנדר ונמצא
זה שותה מבליים למפרע אמר להם לכשיבקע:**

בתנאי הכותב טופסי גיטין צריך שיניח
מקום האישי ומקום האשה ומקום הזמן שמרי
מלוה צריך שיניח מקום המלוה מקום הלוה
מקום המעות מקום הזמן שמרי מקח צריך
שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר מקום
המעות מקום השדה ומקום הזמן מפני
התקנה ר' יהודה פוסל בבבולין ר' אלעזר
יכשיר בבבולין חוץ מגיטי נשים שנאמר
יכתב לה (לשמה: גמ') אמר רב יהודה
אמר שמואל (ד"ר צריך שיניח אף מקום הרי
את מותרת לכל אדם ור' אלעזר היא
דאמר עדי מסירה כרתו ובעיני כתיבה
לשמה וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא
בהיא הוא דאיכא לאוקמה כר"א דקתני אין
כותבין וקתני כתבו אבל סיפא דקתני שאין
קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא
דאמר עדי חתימה כרתו ואי אשמעי' בהיא
היא נמי איכא לאוקמה כר"א אבל הא
אימא מדסיפא ר"א הוי רישא לאו ר"א
צריכא: מפני התקנה: מאי תקנה אמר ר'
ינתן מפני תקנת סופר ור"א היא דאמר
עדי מסירה כרתו וברין הוא דאפי' טופס
נמי לא לכתוב יומשום תקנת סופרים שרו
רבנן ר' יהודה פוסל בבבולין גזר טופס אמו
תורף גזר שמרות אמו גיטין ור"א מכשיר
בבבולין חוץ מגיטי נשים טופס אמו תורף
גזר שמרות אמו גיטין לא גזר: שנאמר וכתב
לה: והא כי כתיב לה אתורף הוא דכתיב
אלא אימא משום שנאמר וכתב לה לשמה
קשיא

לא רצה אינה מקודשת. דלא צעל אללא על תנאי ולא תקיים וכי
רצה מיהא מקודשת ואע"ג דמשעת צעילה ספק רוצה ספק אינו
רוצה אמרינן הוצרך דמשעת צעילה הוה קידושין: **טבלים למפרע.**
שהרי לא הוצרכה התרומה מעולם: **לכשיבקע.** כשיצא ליד

כך ודאי טבלים שמה אללא אין
למוש לכך דלא שכיח ליבקע:
בתנאי הכותב טופסי גיטין.
צטופס הוא וטול שרז ורצה שיהו
מומנין לו פעמים שאלס בלא לשוכרו
והוא טרוד בשטרות אחרים: **לדין**
שיניח מקום האיש וכו'. שאם רואה
חבר צנייהס לא יאמר הריני כותב
כל הגט ובגמרא (י) מפרש טעמא:
לדין שיניח מקום כו'. ואם שמע
שהיה אחד רודף אחר מצירו להלותו
מנה לא יאמר הריני כותב מיד ואניח
מקום הזמן לצדו שלא יהא שטר
מוקדם אללא לדין שיניח מקום הלוה
והמלוה והמעוות אע"ג דליכא למישח

למדי וגירה שטרות אטו גיטין:
מפני הספק. גמ' מפרש שהיכא
קאי: **פוסל בבבולין.** ואפילו הניח
מקומות הללו וטעמא מפרש גמ':
ר' אלעזר מכשיר צבולן. וצ"ל
שיניח מקומות הללו: **חוץ מגיטי**
נשים. דגורין צבולן טופס אטו
תורף: שנאמר וכתב לה. בגמרא
פריך האי אסורף הוא דכתיב:
גמ' אף מקום הרי אם מותרת.
שגם זה עיקרו של גט: **עדי מסירה**
כרטי. הלכך וכתב לה לאו אחתימה
קאי דחתימת עדים אינה אללא מדברי
סופרים מפני תיקון העולם וכי
כתיב וכתב לה משמע אעיקר
כריתות קאי דהיינו כל הני דאמרין:
ולריכא. לשמואל לאוקמי להני תלת
סתמי כר"א ולמימנא צבולוה והוא
ששיר מקום התורף אין כותבין על
המחובר (לעיל דף כא): והכל כשרין
לכתוב (לעיל כג): והכותב טופסי
גיטין כולה אוקמינהו שמואל כר"א:
דקתני אין כותבין. והדר תנא כתבו
על המחובר כשר ומדקשיא רישא
לסיפא אוקמינא דהכי קאמר אין
כותבין טופס שמה יכתוב תורף כו':
אללא סיפא. הכל כשרין לכתוב דקתני

(א) (עירונין ל: וט"ז);
(ב) וצמיס ג. וט"ז (ג) (לעיל)
כ. וט"ז (ד) (נחמס)
ג. א. (ה) (לעיל ט: וט"ז);
(ו) (לעיל כא: וט"ז);
(ז) (ע"ז); (ח) ורזו גיטין
מחומים הם הוא סוף דבור
ואמ"ר ממחיל הדיבור האי
נמי איכא לאוקמי אפי'
לר"א. רש"י (ט) (ע"ז);
(י) (דגריס כד).

תורה אור השלם

1. כי יקח איש אשה
ובקלה ויהיה אם לא
תמצאין הן בעיניו כי יצא
בה ערות דבר וכתב לה
ספר ברית ונתן בידה
ושלחה בחייה:
דברים כד א

מוסף רש"י

שמו יבקע הנדר. קודם
שפירש מתט (עירונין כז)
והוצרך שלא היה עתה
ללא לדין הפירוש ומה
טבלים למפרע (חזיון יד)
דנשמת כי מפרש לה
לאחר וכן איכא למימר
הך דמטא השחא לחלק
הן יס צרייה דמשיקרא
בחוץ הוה נמי דדייה
הוא משעת קריאת שם
והולין שמה. אללא כי
בקע אחר ולא איכר לה
חתימה מיניה מאי יס
צרייה איכא למימר. הא
אפילו לבסוף לא צ"ל
דמיה אח"י ועי"ז (ד)
לכשיבקע. ניין דבר,
לומר דלא חייבין לה
(טובה כד. ועי"ז חזיון יד)
ענין דבר לאפיו כלומר
דלא חייבין להני דלא
שמה. דאי צני מפר ליה
לומר (עירונין ד: וט"ז)
יומא (ו). הכותב טופסי
גיטין. שינו מומנין לו,
טופס לשון טופס, מו"ל
גמ' (נחמס ג). אף
מקום הרי את מותרת
לכל אדם. דה עיקר
גיטי (סו).

(א) נראה מה דרבינו סובר
דעת רש"י דבתורף גם
בשטרות גזר אפי' גיטין ועי'
במ"י פ"ג מהל' ר"כ

ובגיטין פסיל טפי: חוץ מגיטי נשים. ואין לומר בשחזורי
עבדים נמי פסיל דלא כן צפ"ק (לעיל ט). גבי שלשה דברים ששו
גיטי נשים לשחזורי עבדים יתני וכדברי ר"א צאצ"ע דקתני
וכדברי ר"מ צאצ"ע: וצ"ר שיניח מקום הרי את מותרת צב
אדם. בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט וצ"ל צמרא
(קמין פה). נמי תניא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג
ר"מ לכתוב לשון זה בגט אללא צטופסי גיטין לא היה כתוב ומ"מ
אין להוציא לנו על גיטין הראשונים שהרי מאריכין לכתוב כמה
לשונות בגט דחשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבל סיפא**
דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא. מימה
דצטופס פרק שני לעיל (דף כג). מוקי לה ר' זריקא א"ר יוחנן
כר"מ ופריך עלה מההיא דמחובר דאמר רבה צר בר תנה א"ר
יוחנן ר"א היא דחק לשנויי אמוראי נינהו אליבא דר' יוחנן ומאי
קשיא הא משמע הכא דאע"ג דמוקמינן ההיא דמחובר כר"מ מ"מ
מוקמינן שפיר ההיא דהכל כשרים כר"מ ואור"י דאע"פ ששונה
לתיבוא צוה מ"מ מייסבך דלמאי כחד תנא אללא הך דפירקין
ודאי ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסקי מדסיפא ר"א
רישא לאו ר"א דמטעם זה קאמר ר"י צפרק ד' אחין (יבמות דף
סו): אחיות איני יודע מי שנאן ועוד דבתרמי קמייתא דמתניין
צמרא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמיניהו כחד תנא:

מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן ותנא דקבע
בגמרא אחר כך היינו משום דלמא לפרושי מפני התקנה
אליבא דמנן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למנן דמוקי לה כר"מ:
קא

שאין קיום הגט אללא בחותמיו: **אימא ר' מאיר** היא. ואינו צריך
לשיר מקום התורף ואשמעינן שמואל דלדין ורבי אלעזר היא. וסיפא
דקתני שאין קיום הגט אללא בחותמיו לאו לאכשורי תורף דהרש
שוטה וקטן דשלא לשמה קאי אללא אמיעתא קאי האשה כותבת את
גיטה לשמה והאיש שוצרו שאין קיום הגט אללא במסירתו ולא בחתימתו.
והא דנקט חותמיו משום דרוב עדי מסירה הם החתומים צו (ורזו
גיטין חתומים הם אפי' לר"א מפני תיקון העולם: איכא לאוקמא
כו' אלעזר. ולא קשיא מידי דכפרישית: אללא הא מדסיפא. פליג ר'
אלעזר ארישא דקתני רבי אלעזר מכשיר צבולן חוץ מגיטי נשים
ורישא מכשיר אף צגיטי נשים: **אימא רישא** לאו רבי אלעזר היא.
וא"צ לשייר מקום הרי את מותרת אללא מקום השמות לצדן משום
קטטה דלקמין (ט). קמ"ל. שמואל דרישא נמי כר"א ומרי תנאי ואליבא
דר' אלעזר דלקמיה: **מפני הספק סופר.** התירו לכתוב טופס שלא
לשמה: ור"א היא. הא דקתני מפני התקנה התירו לכתוב טופס
הא לאו הכי הרי אפי' רבי אלעזר היא דבעי לשמה צכתנה
מדלוריתא: **לא לבסוף.** דלמנא אחי לכתוב תורף אללא משום תקנה
סופר שיהו מומנין לו שרו ליה וצ"ל ששייר תורף לכתוב לשמה
ותורף דשאר שטרות נמי גזר משום תורף דגיטין: **ורבי יהודה כו'.**
וגזר שטרות אפי' טופס אטו גיטין: **שטרות אטו גיטין.** צטופס לא
גזר דגזירה לגזירה היא: **והא כי כתיב לה אסורף כתיב.** דקרא
כריתות כתיב (ד) דהיינו תורף והיכי יליף ר"א מיניה למיסר טופס:
אללא. לא חייחא שנאמר דמשמע מיניה יליף אללא משום כלומר משום
שנאמר בתורף וכתב לה לשמה גורין טופס אטו תורף דלוריתא:
קשיא

קא